

ZO!

Cedin

WAAR ZORG EN ONDERWIJS SAMENKOMEN

TERUG NAAR
DE SCHOOLBANKEN

ARTIKEL

Taal tot leven brengen in de klas

Leiderschap:

‘De stille kracht achter
echte verbinding’

JIJ MAAKT

ELKE DAG

HET VERSCHIL!

INHOUD

Editie 2025

Voorwoord	4
Een sterke start voor jonge kinderen	6
Terug naar de schoolbanken	8
Taal is je beste 'tool' om echt dichtbij te komen	12
Rekenonderwijs in beweging	14
Taal tot leven brengen in de klas	18
Een groeimindset in de klas	20
Meer dan een mooie letter	24
Samenwerken aan de toekomst van het Fries	26
De stille kracht van echte verbinding	28

Over CEDIN

Cedin is een organisatie van bevlogen professionals met hart voor onderwijs en zorg. We adviseren scholen die de kwaliteit van hun onderwijs willen verbeteren. Daarnaast begeleiden en behandelen we kinderen en jongeren in de jeugdhulp, dyslexiezorg of leerlingenzorg. Ouders bieden wij een steun in de rug bij de opvoeding en leerkrachten kunnen op ons rekenen als leerlingen extra zorg nodig hebben. Zo brengen wij onderwijs en zorg samen in de driehoek Kind – School – Gezin.

Cedin is een stichting met een maatschappelijk doel. Wij geloven erin dat ieder mens zich kan ontwikkelen: talenten ontdekken en benutten, belemmeringen wegnemen, kansen creëren. Daar dragen wij aan bij, al ruim 50 jaar lang.

COLOFON

Hoofdredactie en teksten

Marketing & Communicatie Cedin – Judith Meiling

Art direction & vormgeving

Lemon 'N Salt – Sylvana Postma

Beeldmateriaal

Fotografie door Hanneke Langeslag
iStock

VERANTWOORDING

Cedin is een stichting met een maatschappelijke opdracht. Jaarlijks verantwoordt Cedin zich door deponering van de vereiste stukken bij de Kamer van Koophandel en publicatie op de website www.jaarverantwoordingzorg.nl.

Voor de volledigheid vind je ook op onze eigen website het meest actuele jaarstuk. Ga hiervoor naar cedin.nl/governance.

VOLG ONS OP:

MARIEKE VAN KRALINGEN
BESTUURDER CEDIN

Sinds kort is Marieke van Kralingen onze nieuwe bestuurder. In gesprek met haar verkennen we het thema complimenten. Wat betekent dit voor haar persoonlijk en hoe sluit het aan bij Cedin als organisatie?

Voorwoord

Voor je ligt het ZO! Magazine van Cedin. Ons jaarlijkse relatiemagazine waarin we kennis en expertise delen met jou. Omdat je een positieve bijdrage wilt leveren aan de ontwikkeling van kinderen. Wij ook. In deze editie richten we ons op wat er goed gaat in het onderwijs. Juist in een tijd waarin kritische geluiden vaak de boventoon voeren, willen we stilstaan bij de vele mooie en waardevolle ontwikkelingen die soms onderbelicht blijven.

Het thema staat bovendien symbool voor onze overtuiging dat erkenning en positieve aandacht onmisbaar zijn voor groei. Leerlingen bloeien op als hun inzet wordt opgemerkt. Leerkrachten en begeleiders krijgen energie van erkenning voor hun werk. En ook ouders voelen zich sterker als hun betrokkenheid ertoe doet. Door te waarderen wat goed gaat, of dat nu in de klas is, in de begeleiding of behandeling van kinderen of in de samenwerking tussen school, kind en gezin, ontstaat ruimte. Ruimte voor inspiratie en motivatie. Voor ontwikkeling van kinderen die verder gaat dan alleen vandaag.

De kracht van een compliment

Soms is één klein gebaar genoeg om je een leven lang vertrouwen mee te geven. Ik herinner me nog hoe ik als kleuter mee mocht helpen bij de verhuizing naar een nieuw schoolgebouw. Mijn juf gaf mij de taak om een klein plastic figuurtje van Calimero te dragen. Precies zo voelde ik me toen: klein, kwetsbaar en onzeker. Maar doordat ik dit mocht doen, voelde ik me ineens speciaal. Gezien. Trots zelfs. Dat ene compliment in de vorm van vertrouwen gaf me de moed om met opgeheven hoofd de overstap te maken.

Die ervaring laat zien hoe groot de impact kan zijn van een ogenschijnlijk klein gebaar. En precies dáár draait het om in deze editie van ZO! Magazine. Complimenten zijn meer dan vriendelijke woorden. Ze zijn erkenning, ze geven vertrouwen en openen de deur naar groei. In dit magazine lees je daarover meer, bijvoorbeeld in het artikel 'De stille kracht van echte verbinding.'

Net als toen ik als kind een stap zette naar een onbekende omgeving, staat ook Cedin nu voor een nieuwe stap. Met ons visietraject 2035 verkennen we hoe we ook in de toekomst van betekenis blijven. Dat vraagt lef, verbeeldingskracht en vertrouwen in elkaar en in de koers die we samen bepalen.

Gezien worden, waardering voelen en durven groeien

Het thema complimenten raakt mij persoonlijk. Een compliment is voor mij geen extraatje, maar de kern van ontwikkeling: écht gezien worden, je gewaardeerd voelen en van daaruit durven groeien. Dat geldt voor kinderen en leerkrachten, maar ook voor onze eigen collega's binnen Cedin.

Wat ik in het visietraject zo mooi vind, is de bevlogenheid waarmee collega's hun ideeën en zorgen delen. Juist in een tijd waarin onderwijs en jeugdhulp onder druk staan, zie ik hoe belangrijk het is dat we oog houden voor wat wél werkt. Zo bouwen we, met vertrouwen en een positieve blik vooruit, samen aan de toekomst.

Samen sterker

Bij Cedin geloven we in de kracht van kennis delen. Niet als eenrichtingsverkeer, maar als een uitwisseling tussen professionals. In dit magazine vind je herkenbare verhalen, praktische tips en inspirerende voorbeelden. En wie weet inspireer jij op jouw beurt weer een collega.

Zo maken we samen het onderwijs én de jeugdhulp sterker. Of je nu werkt met een klas vol kinderen of met een gezin dat steun nodig heeft: ieder compliment, ieder gebaar van erkenning kan het verschil maken.

Veel leesplezier!

Hartelijke groet,

Marieke van Kralingen

Bestuurder Cedin

Een sterke start VOOR JONGE KINDEREN

Een peuter die zich gezien en gehoord voelt bij de overstap naar de basisschool, die elke dag met plezier komt en zich als kleuter volop ontwikkelt. Dat is van onschatbare waarde. Pedagogisch medewerkers én leerkrachten weten hoe belangrijk die eerste jaren zijn. Maar een soepele, doorgaande ontwikkeling van peuter naar kleuter komt niet vanzelf. Daarvoor is een sterke, gelijkwaardige samenwerking nodig tussen voorschool en basisschool. Door samen op te trekken, zie je sneller wat een kind nodig heeft en kun je daar direct op inspelen. Maar hoe geef je die samenwerking vorm? En wat is er nodig om die verbinding écht krachtig te maken?

Onderwijsadviseur Ellen Kiers begeleidt scholen en kinderopvang in hun samenwerking omdat zij een IKC willen vormen. 'Elk traject vraagt iets anders, maar overal zit de kracht in de gezamenlijke drijfveer van de mensen die er werken: ze hebben allen hart voor de kinderen.'

SAMENWERKEN VANUIT EEN GELIJKWAARDIGE RELATIE

'Een goede samenwerking tussen voorschool en basisschool begint niet bij het kennen van leerlijnen of methodes. Die zijn belangrijk, maar niet het startpunt als je het mij vraagt. Wat écht telt, is dat professionals elkaar goed leren kennen en elkaar als gelijkwaardig zien. Pedagogisch medewerkers en leerkrachten hebben ieder hun eigen expertise, vanuit verschillende achtergronden en opleidingen. Waar in de kinderopvang vaak MBO-geschoolde professionals werken, zijn leerkrachten in het basisonderwijs meestal HBO-opgeleid. Dat verschil kan bewust of onbewust leiden tot waardeoordelen. Maar juist in die diversiteit schuilt kracht.'

Wanneer je elkaar als volwaardige gesprekspartner ziet en erkent dat iedereen vanuit zijn of haar eigen perspectief werkt aan het welzijn van het kind, ontstaat er ruimte voor echte samenwerking. Dan luister je niet alleen naar elkaar, maar hoor je elkaar ook écht. En dat is de basis voor een doorgaande ontwikkeling waarin kinderen zich gezien, gehoord en optimaal ondersteund voelen.'

ELLEN KIERS
ADVISEUR

INVESTEER IN VERBINDING

‘Een goede samenwerking begint bij het kennen van je collega: wie is die persoon, waar staat hij of zij voor en wat doet diegene precies? Dit gebeurt meestal niet vanzelf. Het vraagt om een leidinggevende die het belang van verbinding inzielt en actief stimuleert. Zo’n leider creëert ruimte om samen aan de slag te gaan, gezamenlijke activiteiten te ondernemen en te werken aan gedeelde thema’s. Zo leer je elkaar als persoon en als professional beter kennen en leg je een sterke basis voor een goede samenwerking. Onderdeel hiervan is ook elkaars werkveld leren begrijpen. Vaak denken we wel te weten wat de ander doet, maar klopt dat beeld wel? Ga eens bij elkaar kijken. Draai een ochtend mee op de peutergroep of in groep 1 of 2. Zie met eigen ogen hoe het werk eruitziet, waar de uitdagingen liggen en waar de kracht zit. Dat levert niet alleen meer begrip op, maar ook meer waardering.’

FORMULEER EEN GEDEELDE VISIE

‘Een gedeelde visie helpt ook om richting te geven aan keuzes en versterkt de verbinding. Door samen het gesprek te voeren ‘Wat vinden wij belangrijk voor onze kinderen’, leer je elkaar namelijk ook beter kennen. Er ontstaat wederzijds begrip en je hebt het samen over dezelfde dingen. Dit komt die verbinding weer heel erg ten goede.’

SAMENWERKING ZICHTBAAR MAKEN

‘Wat ik zo waardevol vind, is wanneer de samenwerking tussen voorschool en basisschool ook echt zichtbaar wordt in de dagelijkse praktijk met kinderen. Denk aan gezamenlijke rituelen, gewoontes of routines zoals begroetingen, opruimliedjes of het gebruik van kleuren voor de dagen van de week. Peuters en kleuters floreren bij herkenning en herhaling. Door dit soort elementen op elkaar af te stemmen, voelen kinderen zich sneller veilig en vertrouwd in hun nieuwe omgeving.’

Professionals kunnen hierin veel voor elkaar betekenen. Door samen te praten over pedagogisch handelen. Hoe kijk jij naar kinderen, wat vind jij belangrijk? Zelfs zonder formeel IKC of gedeelde visie is het waardevol dat gesprek aan te gaan. We denken namelijk meer hetzelfde dan we denken. En als er verschillen zijn, kunnen die juist verrijkend zijn.

Taal speelt hierin een sleutelrol. Soms lijkt het alsof je het over hetzelfde hebt, terwijl je elkaar toch net misloopt. Daarom is mijn advies: blijf in gesprek. En maak het praktisch. In plaats van voor elk kind een overdrachtsgesprek, kun je ook drie keer per jaar een gezamenlijke bijeenkomst plannen tussen de teams. Kleine investeringen hebben vaak een groot effect.’

TERUG NAAR DE SCHOOLBANKEN

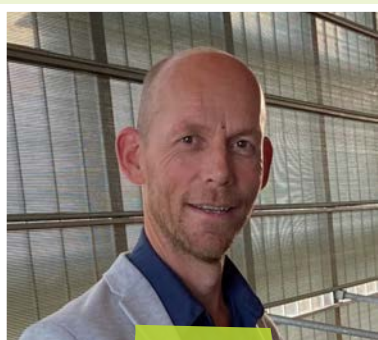
Leerkrachten maken het verschil. Een leerkracht die je ziet zoals je bent, die je vertrouwen geeft of je helpt om in jezelf te geloven. Iemand die je aan het denken zet, je inspireert of simpelweg er voor je is op een moeilijk moment

In deze rubriek nemen een aantal collega's je mee terug naar het klaslokaal van vroeger. Naar dat ene moment waarop een leerkracht nét dat beetje extra voor ze deed. We vroegen hen: Welke leerkracht is jou altijd bijgebleven? Wat maakte hem of haar zo bijzonder? En wat draag je daar nu nog steeds van mee?

DE VERHALEN DIE VOLGDEN ZIJN

WARM, PERSOONLIJK EN INSPIREREND.

DÁT IS DE KRACHT VAN ONDERWIJS!

ROELAND OMLO
ADVISEUR

"Als jongen van 13 was leren niet mijn grootste hobby. Ik speelde liever buiten, klom in bomen en was altijd bezig met nieuwe uitvindingen. Huiswerk? Daar had ik geen tijd voor. Op school haalde ik met vallen en opstaan zesjes. Leren van mijn fouten en leren in het leven was en is nog steeds mijn motto.

Toch was er één vak dat me wél boeide: Frans. En dat kwam vooral door mevrouw Hulk. Zij had geduld, begreep dat ik nog jong was en gaf me het gevoel dat ik er mocht zijn. Haar lessen waren levendig en vol aandacht. Ze gaf me vertrouwen en liet mij af en toe dingen doen die anderen niet mochten. Zoals haar auto op slot doen.

Wat me het meest is bijgebleven? De reader over Émilie en het liedje "Je m'appelle Émilie Jolie". Ik zong het eindeloos. Tot op de dag van vandaag vind ik Frans een prachtige taal en kan ik me redelijk verstaanbaar maken als ik in Frankrijk op vakantie ben. Met dank dus aan mevrouw Hulk."

MIRJAM OOSTERMAN
ORTHOPEDAGOOG-GENERALIST / GZ-PSYCHOLOOG

"Meneer Van der Meer was mijn geschiedenisdocent op het Katholiek Drents College in Emmen (nu Carmel College). Hij zal me altijd bijblijven. Hij kon zó meeslepend vertellen dat het leek alsof je zelf op de berg Olympus stond in de tijd van Zeus of de intense Russische winterkou trotseerde met Duitse soldaten in de Tweede Wereldoorlog.

Zijn lessen waren als een tijdmachine, ik hing aan zijn lippen. Jarenlang dacht ik dat ik geschiedenis wilde studeren, tot de voorlichtingsdag op de Rijksuniversiteit Groningen me uit die droom hielp: dikke, droge studieboeken en vooral: daar werkte meneer Van der Meer helaas niet.

Gelukkig vond ik mijn weg in de orthopedagogiek, wat een prachtig vak is en mij helemaal op het lijf geschreven. Maar de magie van (zijn) verhalen draag ik nog altijd met me mee."

ANIEK STEENHUISEN
ORTHOPEDAGOOG-GENERALIST /
GZ-PSYCHOLOOG

“Op de middelbare school in Leek was ik nogal bleu, tot ik in 3 VWO wiskunde kreeg van meneer Martin Nauta. Hij was allesbehalve doorsnee: rockachtige kleding, een stoppelbaard, uitgesproken meningen en een flinke dosis energie. Hij daagde leerlingen uit, provoceerde, maar wist ook te inspireren.

Zijn lokaal was zijn domein. Dit lokaal verfde hij met hulp van leerlingen en hij hing er posters op van filmhelden. Hij charterde leerlingen om zijn brood klaar te maken: broodjes ei. Als je dat een week deed, kreeg je van hem een cassettebandje met door hem opgenomen muziek. Met name muziek die hij zong in de schoolband, zoals Joe Cocker en Neil Young. Ik heb mij tot mijn eigen verbazing destijds ook aangemeld en dit wel 4 of 5 weken volgehouden.

Hoewel ik me soms geïntimideerd voelde, heeft zijn eigenheid me geraakt. Hij leerde me dat je niet altijd met de stroom mee hoeft. Durf eigenwijs te zijn en vertrouw op je gevoel.”

“JAREN LATER ZAT IK ZELF ALS JUF MET KINDEREN IN DE KRING MET EEN GITAAR OP SCHOOT TE ZINGEN EN SPELEN.”

“Als kleuter keek ik vol bewondering naar juf Maaïke, de lieve juf met haar gitaar en zachte stem. Tijdens de ritjes naar de kleuterschool van mijn broer mocht ik al even binnenkijken. Als de juf in de kring ging zitten en begon te zingen was dit het teken voor de kinderen om te gaan zitten en voor mij om te vertrekken. Ik was pas drie, maar wilde al zó graag meedoen.

Toen ik eindelijk zelf naar school mocht, voelde het als thuiskomen. Juf Maaïke zag wat kinderen nodig hadden en paste haar lessen daarop aan. Dat maakte diepe indruk. Helaas moest ik in klas 1 (nu groep 3) weer helemaal opnieuw beginnen. Iedereen startte bij boekje 1. Ik ook, ondanks dat ik al verder was. Van afstemmen op het niveau van het kind was geen sprake.

Jaren later zat ik zelf als juf met kinderen in de kring met een gitaar op schoot te zingen en spelen. Ik zag de kinderen genieten en voelde de verbinding met elkaar. Mede dankzij het voorbeeldgedrag van juf Maaïke heb ik inspiratie gekregen om altijd te zoeken naar wat het kind nodig heeft om zich verder te ontwikkelen. Zoeken naar wat werkt! Bedankt juf Maaïke!”

SIETSKES JONGSMA – DE BOER
ADVISEUR

ZORGPRAKTIJK IN HOOGEVEEN GEOPEND!

Een toegankelijke en vertrouwde plek waar kinderen, jongeren en gezinnen terecht kunnen voor jeugdhulp. Ook bieden wij dyslexiezorg en leerlingenzorg.

SNELLERE EN TOEGANKELIJKE JEUGDHULP IN DRENTH

Rinske van der Schuit, directeur zorgdienstverlening bij Cedin, licht toe:
‘Met deze nieuwe praktijk zorgen we ervoor dat kinderen en jongeren sneller geholpen worden. In plaats van onze bestaande praktijken nog verder uit te breiden, kiezen we bewust voor kleinschalige, goed verspreide zorgpraktijken in de drie Noordelijke provincies. Deze spreiding verkort onze wachttijden per praktijk en zorgt ervoor dat we persoonlijke aandacht kunnen blijven bieden. Bovendien blijft onze hulp zo altijd dichtbij, zodat we laagdrempelig kunnen samenwerken met ouders, scholen en andere professionals.

Met de opening van deze praktijk in Hogeveen hebben we een mooie stap gezet in toegankelijke, hoogwaardige jeugdhulp in Drenthe. We kijken ernaar uit om gezinnen in de regio te ondersteunen!’

STERK IN WAT WERKT

Iedereen kan zich ontwikkelen, altijd! Alleen niet alle kinderen ontwikkelen zich gelijk. Het ene kind vraagt andere opvoedvaardigheden van ouders dan het andere. Soms komt een kind of jongere uitdagingen tegen, dan loopt hij of zij vast en maken ouders zich zorgen. Ze kunnen bijvoorbeeld te maken krijgen met angsten, boosheid, concentratieproblemen, somberheid of een laag zelfbeeld.

RINSKE VAN DER SCHUIT:

‘Met de opening van deze praktijk in Hogeveen hebben we een mooie stap gezet in toegankelijke, hoogwaardige jeugdhulp in Drenthe.’

VAN DIAGNOSE TOT BEHANDELING

Cedin biedt een breed scala aan wetenschappelijk onderbouwde diagnostiek- en behandelmogelijkheden. De invulling van de hulp varieert en is afhankelijk van de specifieke hulpvraag en de voorkeuren van het gezin. We geven bijvoorbeeld psycho-educatie aan kinderen en ouders over ADHD of autisme. Kinderen kunnen wekelijks naar de praktijk komen voor een behandel- of begeleidingstraject om bijvoorbeeld te werken aan hun zelfbeeld. Behandelaars organiseren ook buitenactiviteiten bijvoorbeeld om sociale angsten te overwinnen. Onze pedagogen bieden thuisbegeleiding bij opvoedvraagstukken en ouders kunnen gesprekken voeren met systeemtherapeuten over co-ouderschap na een scheiding. In alles wat we doen streven we ernaar om effectieve hulp te bieden door samen te werken met het gezin.

Je kunt naast jeugdhulp ook bij ons terecht voor dyslexiezorg en leerlingenzorg

DYSLEXIEZORG

ONDERZOEK EN BEHANDELING

Heeft een kind hardnekkige problemen met lezen en spellen en lukt het ondanks goed onderwijs en extra ondersteuning op school niet of onvoldoende om vooruitgang te boeken? **Dan bieden wij hulp.**

LEERLINGENZORG

Cedin biedt maatwerkoplossingen voor leerkrachten, docenten, teams en scholen wanneer leerlingen vastlopen in hun ontwikkeling. Samen zorgen we ervoor dat leerlingen weer optimaal tot ontwikkeling komen! Binnen de leerlingenzorg doen we onderzoek / diagnostiek en bieden we consultatieve leerkrachtbegeleiding. Onze focus ligt vooral op het versterken en ondersteunen van leerkrachten, docenten en teams in hun dagelijks werk.

Als leerkracht of docent kun je uiteenlopende vragen hebben over de ontwikkeling van een leerling. Naast vragen ten aanzien van de ondersteuning van leerkrachten of vragen over individuele leerlingen, kun je bij Cedin ook terecht met bredere zorg- en onderwijsvragen als team, school of bestuur.

CONTACT

Twijfel je of je met de problemen van een kind bij ons op de juiste plek bent? Heb je vragen over hoe je een kind kunt verwijzen? Wil je even overleggen over een situatie? Neem gerust contact op.

BEL HIERVOOR NAAR:

088 0200 300 of stuur een e-mail naar zorg@cedin.nl

TAAL IS JE BESTE ‘TOOL’ OM ECHT DICHTBIJ TE KOMEN

Fries, Gronings, Drents, Limburgs, Twents, Turks, Arabisch of Pools. Wat je moedertaal ook is; taal maakt onomstotelijk onderdeel uit van je identiteit. De taal waarin je je eerste woordjes leert, waarin je je gedachten en emoties het beste verwoordt, kortom: de taal waarin je echt jezelf durft te zijn. Vandaar dat zorgverleners en onderwijsprofessionals bij Cedin de kracht van die ‘moerstaal’ zoveel mogelijk benutten. ‘Taal is je beste ‘tool’ om dichtbij te komen.’

RINSKE VAN DER SCHUIT

DIRECTEUR ZORGDIENSTVERLENING

Artikel uit Taal yn 'e soarch, een uitgave van Afûk (mei 2025). Tekst: Nynke van der Zee. Fotografie: Tryntsje Nauta.

Stel je eens de volgende situatie voor. Je zit samen met een goede vriend of vriendin in een klaslokaal vol met Franse studenten. De spreektaal is niet geheel verrassend Frans. Van de docent krijgen jullie een opdracht, waarvan je alleen de laatste woordjes “Au travail” kunt ontcijferen. Met opgetrokken wenkbrauwen kijken jullie elkaar aan en besluiten kort te overleggen. Maar nog voordat je fluisterend je eerste zin kunt afmaken, hoor je achter je de bulderende stem van de docent. “Pas de Néerlandais!”

Het lijkt wellicht een ludieke sketch uit de comedyserie Fawlty Towers maar niets is minder waar, weten directeur Zorgdienstverlening Rinske van der Schuit en onderwijsadviseur en ontwikkelingspsycholoog Maike Rea van Cedin. Regelmatig komen beide dames praktijksituaties tegen waarin iemands moedertaal bewust of onbewust het onderspit moet delven. Ze vinden het beide eeuwig zonde, want taal is zoveel meer dan een communicatiemiddel. Het draagt cultuur, identiteit en verbinding in zich.

MEERTALIGHEID VERTALEN IN KRACHT

Als onderwijsadviseur komt Maike dagelijks over de vloer bij basisscholen en middelbare scholen. ‘Ik begeleid scholen en leerkrachten met vraagstukken voornamelijk op het gebied van groepsdynamiek, het pedagogisch klimaat en meertaligheid. Meestal denken we bij meertaligheid gelijk aan scholen in grote steden, maar ook op dorpsscholen speelt dit taalvraagstuk steeds vaker een rol. In plaats van meertaligheid te zien als kans, merk ik dat leerkrachten en docenten al die verschillende thuistalen in de klas regelmatig beschouwen als bedreiging. Samen met hen ga ik op zoek naar de voordelen van die meertalige rijkdom. Want die

zijn er volop', benadrukt ze. Luisteren, je mening geven, je gevoelens uiten: taal, gedrag en emotie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarom kun je mondelinge taalvaardigheid niet loskoppelen van de sociale en emotionele ontwikkeling, bepleit Maike. 'Door thuistalen een overwogen plek in de klas te geven, creëer je een veilige en kansrijke onderwijsomgeving waarin ieder kind zichzelf mag zijn én de kans krijgt om zich optimaal te ontwikkelen. Je eigen taal mogen spreken zorgt voor geborgenheid en geeft je tools om de lesstof met gelijkstalige klasgenoten te bespreken. Mijn doel is om die rijkdom aan taalachtergronden te vertalen in praktische werkvormen voor in de klas en talenbeleid waarin iedere taal ertoe doet.'

TAALDIVERSITEIT IN DE ZORGTEAMS

Naast onderwijsondersteuning biedt Cedin ook leerlingenzorg en jeugdhulp aan kinderen en jongeren in de drie noordelijke provincies. 'Veel mensen kennen Cedin als onderwijsadviesorganisatie', weet Rinske. 'Maar we doen veel meer. Denk aan dyslexiebehandeling en diagnostiek, en ambulante specialistische jeugdhulp voor zowel milde als complexe problemen. Hierbij kun je denken aan somberheid, angsten, een laag zelfbeeld, concentratieproblemen, boosheid, hechtingsproblemen, etc. Naast jeugdhulp en dyslexiezorg bieden we ook leerlingenzorg, waarbij we maatwerk ondersteuning aanbieden voor leerkrachten, teams en scholen wanneer leerlingen vastlopen in hun ontwikkeling. Iedere zorgvraag is anders, maar in al deze situaties geldt dat taal je beste tool is om echt dichtbij te komen. En pas als je dichtbij mag komen, kun je iemand daadwerkelijk helpen.' Je thuistaal is de taal van je hart. Zeker in de zorg is het durven en kunnen spreken van je moedertaal daarom essentieel om kinderen en jongeren zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen. Rinske geeft aan dat ze bij het aannemen van nieuwe collega's en ook binnen hun teams bewust kijken naar diversiteit, waaronder ook taaldiversiteit.

BETROKKEN IN PLAATS VAN BETWETER

In hun werkzaamheden geven beide dames alle ruimte aan het spreken van de moedertaal. Rinske: 'Al tijdens het aanmeldgesprek kun je aangeven wat je voorkeurstaal is. We proberen zo goed mogelijk aan te sluiten bij de taal van het kind. Of dat nu Drents, Twents of Turks is: doordat we

MAIKE REA

ONDERWIJSADVISEUR EN
ONTWIKKELINGSPSYCHOLOOG

bewust gebruikmaken van de taal uit iemands eigen regio, maken we een wereld van verschil.' Ook Maike switcht waar nodig tussen de drie talen die ze beheerst: het Nederlands, Engels en Fries. 'Zeker in Friestalige dorpen kies ik op een ouderavond bewust voor het Fries als voertaal. Ik merk meteen dat mensen anders naar me kijken wanneer ik 'hun' taal blijf te spreken. Plots ben ik niet langer 'die psycholoog die het wellicht allemaal beter weet', maar ben ik gewoon Maike, die net als al die ouders het beste wil voor hun kind. Ineens blijf ik gewoon 'één van hen'. Dat kan alleen taal doen.'

3 TIPS VAN RINSKE EN MAIKE

1. De Google Translate-app. Onmisbaar in het gesprek met anderstaligen.
2. Het boek 'Talen die de school in komen' van Lidy Peters.
3. Het boek 'Talenbewust lesgeven', geschreven door lectoren, onderzoekers, docenten en studenten van NHL Stenden Hogeschool.

Rekenonderwijs in beweging

Van bewustwording naar concrete actie in de klas

Steeds meer scholen zetten vol in op het versterken van hun rekenonderwijs. En dat is niet zonder reden. De bewustwording groeit: om écht verschil te maken in leerresultaten, is het nodig om kritisch te kijken naar de eigen prestaties en ambities. Dit besef zet iets in beweging. Leerkrachten en schoolleiders gaan actief op zoek naar praktische oplossingen. En precies daar komen onze webinars in beeld. Toegankelijk, inspirerend en direct toepasbaar met concrete handvatten om het rekenonderwijs naar een hoger niveau te tillen.

HET JUISTE MOMENT

Marinda Blokzijl, onderwijsadviseur en rekenspecialist: 'Onze webinars over automatiseren en memoriseren bij rekenen en lesgeven op 1S-niveau sluiten aan op de planning van het schooljaar. We weten dat er gedurende het jaar leerlingvolgysteemtoetsen zijn als belangrijk ijkpunt voor de ontwikkeling van leerlingen. Deze toetsmomenten geven je als leerkracht precies aan waar je leerlingen staan in hun rekenontwikkeling. Je weet dan dus ook waar extra oefening nodig is. Daarom plannen we de webinars bewust rondom de analyses van deze toetsen. Zo kun je direct inspelen op de actuele behoeften van je klas.'

Jasper Scholtens, onderwijsadviseur en rekenspecialist: 'Steeds meer scholen realiseren zich dat ze zélf stappen kunnen zetten om hun rekenonderwijs te verbeteren. Dat begint vaak bij streven naar het 1S-niveau. Ons webinar hierover biedt niet alleen inzicht in waar het beter kan, maar ook hóe je dat concreet aanpakt. Aan de hand van 10 praktische tips nemen we deelnemers stap voor stap mee in het versterken van het rekenproces richting 1S. Bewustwording zetten we in twee uur tijd om naar gerichte acties. Precies waar scholen behoefte aan hebben.'

BEKIJK HIER ONS
VOLLEDIGE REKENAANBOD!

JASPER SCHOLTENS

ADVISEUR

'Niet elke school heeft het budget voor scholing op locatie. Met onze webinars haal je snel en laagdrempelig kennis in huis.'

IETS IN BEWEGING BRENGEN, DAT IS HET ALLERMOOISTE

Marinda: 'Het mooiste compliment is wanneer deelnemers na een webinar contact met ons opnemen met inhoudelijke vragen. Dat laat zien dat we iets losmaken. Deelnemers mogen ook na het webinar contact met ons opnemen: we blijven beschikbaar en betrokken. We realiseren ons namelijk heel goed dat een webinar slechts een eerste aanzet is. Voor echte verandering binnen teams of scholen komen we graag langs. Wanneer deelnemers ons na afloop van een webinar uitnodigen op hun school, zien we dat als een mooie bevestiging van de waarde die het webinar voor hen heeft gehad.'

Jasper: 'Onze webinars zijn altijd live en worden verzorgd door twee onderwijsadviseurs. Je krijgt dus geen standaard presentatie die alleen maar wordt uitgezonden. Tijdens het webinar is er ruimte om vragen te stellen via de microfoon of chat. Hierdoor kunnen we beter inspelen op individuele vragen van deelnemers. En ontstaat er binnen de lijn van het webinar ruimte voor wat jij nodig hebt: wat zijn jouw vragen? Waar loop jij tegenaan in de klas? Waar wil jij mee aan de slag? Vaak blijven we na afloop van het webinar nog even hangen voor wie nog inhoudelijke vragen heeft. Dat vinden we waardevol, want juist dan merken we dat we echt iets in beweging zetten.'

‘Het mooie aan een webinar is dat iedereen bewust kiest om mee te doen. Dat merk je meteen: de betrokkenheid is groot en de energie die dat geeft, werkt aanstekelijk.’

MARINDA BLOKZIYL
ADVISEUR

Leerkracht bovenbouw

“Ik dacht dat ik al veel wist over 1S-niveau, maar dit webinar gaf me nieuwe inzichten én handvatten om mijn lessen te verbeteren.”

Leerkracht groep 4

“De tips over automatiseren en memoriseren waren zó concreet. Ik kon er de volgende dag meteen mee aan de slag.”

Ervaringen VAN DEELNEMERS

Rekencoördinator

“Het was fijn dat er ruimte was voor mijn eigen vragen. En dat ik na afloop nog even kon blijven om te sparren over mijn eigen vragen.”

Schoolleider

“De combinatie van theorie, praktijkvoorbeelden en ruimte voor eigen inbreng maakte het webinar Automatiseren en memoriseren echt waardevol.”

KOM VERDER

TAAL TOT LEVEN BRENGEN IN DE KLAS

Zodra taalonderwijs werkt, merk je dat! Leerlingen pakken uit zichzelf een boek, verliezen zich in een verhaal en zuchten als ze het moeten wegleggen. Hun concentratie groeit, net als hun nieuwsgierigheid. Ze kiezen bewuster wat ze lezen en praten er met elkaar over. In gesprekken hoor je hoe taal tot leven komt. Leerlingen stellen scherpe vragen, hebben goed onderbouwde meningen en komen tot verrassende verbanden. Ook in het schriftwerk zie je een verschil. Teksten krijgen meer structuur en de woordenschat wordt rijker. Goed taalonderwijs maakt leerlingen nieuwsgierig, zelfverzekerd en taalvaardig. En dat zie je terug in gedrag, houding én resultaten.

Onderwijsadviseur Annarein Dijkhuis is taalspecialist en komt op scholen die hun taalonderwijs willen versterken. 'Je ziet dat scholen en leerkrachten steeds bewuster en gericht bezig zijn met die taalontwikkeling. Scholen erkennen dat goed taalonderwijs de basis is. Zonder deze basis wordt leren in andere vakken simpelweg een stuk moeilijker.'

TAALONDERWIJS VANUIT BETEKENISVOLLE THEMA'S

'Het mooiste taalonderwijs ontstaat wanneer het ingebed is in wereldoriënterende thema's. Onderwerpen die kinderen raken, nieuwsgierig maken en uitnodigen tot gesprek. Binnen zo'n rijk thema werk je met taalrijke teksten, inspirerende filmpjes en mooie boeken. Door hierover met elkaar in gesprek te gaan en er betekenisvolle schrijfopdrachten aan te koppelen, ontstaat er vanzelf samenhang en taalplezier.

Binnen een thema ontwikkel je de woordenschat ook sterk, juist doordat woorden terugkomen in verschillende contexten. Langdurig werken aan één thema versterkt dit effect. Het doet denken aan hoe kleuters leren: spelenderwijs, thematisch en met veel herhaling. Die aanpak wens ik ook voor het taalonderwijs in de groepen 3 tot en met 8. Omdat taal pas écht tot leven komt als het verbonden is met de wereld om je heen.

Deze visie sluit aan bij de beweging die nu zichtbaar is in het onderwijs: meer samenhang in het taalonderwijs, ondersteund door de nieuwe kerndoelen. Steeds meer scholen kiezen voor samenhangend of zelfs thematisch werken. Dat vraagt om visie én ondersteuning. Want hoewel thematisch werken veel oplevert, is het ook intensief. Een ondersteunende methode kan scholen gelukkig helpen om een lijn te volgen, zonder alles zelf te hoeven bedenken.'

GENIET VAN JE VAK!

'Goed taalonderwijs vraagt meer dan het volgen van een methode. Het vraagt om leerkrachten die weten wat ze doen en waarom ze het doen. Jij bent het taalonderwijs. Jouw houding, jouw taalvaardigheid en jouw enthousiasme bepalen in grote mate wat leerlingen ervaren. Als jij niet van lezen houdt, hoe kun je dan het plezier in lezen overbrengen?

TIPS:

- 1. LEES ZELF WEKELIJKS EEN KINDER- OF JEUGDBOEK.**
Zo (her)ontdek je het plezier van lezen én kun je leerlingen inspireren met verhalen die je zelf kent.
- 2. BLIJF VOORLEZEN, ÓÓK IN DE BOVENBOUW.**
Voorlezen is een krachtig middel om leerlingen mee te nemen in een verhaal, zeker wanneer de inhoud wat complexer is.
- 3. LEES KLASSIKAAL HETZELFDE BOEK.**
Samen lezen zorgt voor verbondenheid en verdieping. Leerlingen kunnen zich beter inleven in personages en situaties.
- 4. PRAAT OVER BOEKEN.**
Stimuleer gesprekken over de inhoud van boeken op school én thuis. Door ervaringen, meningen en verhalen te delen, krijgt lezen meer diepgang én betekenis.
- 5. PROMOOT BOEKEN**
Laat leerlingen kennismaken met nieuwe boeken. Presenteer boeken frontaal en geef ze een prominente plek. Laat zien dat boeken belangrijk zijn.

“
**Wie investeert in
lezen, investeert in alle
vakken.**”

BOVEN DE METHODE, DICHTBIJ JE LEERLINGEN

“Leerkrachten die boven de stof staan, maken bewuste keuzes op basis van wat hun leerlingen nodig hebben. Ze gebruiken de methode als hulpmiddel, niet als leidraad. Want alleen een tekst lezen en vragen beantwoorden leidt zelden tot diep begrip. Wat wél werkt: samen praten over teksten, herlezen, schrijven met een doel én als leerkracht het leesproces voordoen.

Dat vraagt inzicht in de didactiek achter de methode. Als je alleen de stappen volgt zonder het waarom te kennen, mis je de kans om taal echt betekenisvol te maken. Kinderen leren niet alleen van wat je zegt, maar vooral van wat je laat zien.”

De juiste stappen zetten op het gebied van taal en lezen

Met onze taalscan krijg je een helder beeld van waar jullie met je taalonderwijs staan. Wat gaat er goed en waar is ruimte voor groei? De taalscan geeft een bevestiging dat je de juiste stappen zet op het gebied van lezen en taal.

DE JUISTE STAPPEN ZETTEN OP HET GEBIED VAN TAAL EN LEZEN

- Bij de start van een taal/leesbegeleidings-traject om een duurzaam en op maat gemaakt traject samen te stellen;
- Als tussenmeting wanneer je al gestart bent met taal/leesverbeteringen met of zonder begeleiding;
- Als instrument om het volledig taal/lees-onderwijs goed in beeld willen brengen om tot passende interventies over te kunnen gaan.

Motivatie en doorzettingsvermogen

Zelfvertrouwen opbouwen

EEN GROEIMINDSET in de klas

Nieuwsgierig zijn

GOED VOOR JEZELF
ZORGEN

HULP VRAGEN

Fouten durven maken

Stel je een klas voor waar fouten maken wordt gestimuleerd en nieuwsgierigheid aangemoedigd. Waar kinderen durven te zeggen: 'Ik weet het nog niet, maar ik wil het leren.' Dat is de kracht van een groeimindset. Zeker bij (hoog)begaafde leerlingen, die soms liever veilig 'goed blijven' dan iets nieuws proberen, is dit belangrijk. Hoe geef je complimenten die écht motiveren? Hoe stimuleer je zelfstandigheid zonder los te laten? In dit artikel geeft adviseur Manon Hof-Steennis herkenbare voorbeelden en krijg je concrete tips om van jouw klas een plek te maken waar elk kind durft te groeien.

DE 'HANGMATMAN'

Manon Hof-Steennis vertelt over haar tijd als juf toen ze een leerling had die ze liefkozend haar 'hangmatman' noemt. Een jongen uit groep 2 die zich heerlijk comfortabel voelde in zijn rol als de slimste van de klas: 'Hij was altijd als eerste klaar en kreeg daar volop complimenten voor. Maar zodra hij werd uitgedaagd, raakte hij gestrest. In de plusklas werkte ik met hem aan zijn mindset. Fouten maken mag, elke dag! Was mijn boodschap voor hem. Aanvankelijk stelde hij voor om één keer per maand een fout te mogen maken, want elke dag leek hem echt te veel van het goede. Met onder andere het boek 'Het meisje dat nooit fouten maakte' en het filmpje Austin's Butterfly leerde hij dat groei juist ontstaat door oefenen en feedback. Complimenten gingen voortaan over inzet en lef, niet alleen over resultaat. En dat maakte voor mijn hangmatman een wereld van verschil.'

OOG VOOR WAT NIET WORDT GEVRAAGD

'Sommige hoogbegaafde leerlingen vragen minder snel om hulp. Dat is niet omdat ze het niet nodig hebben, maar omdat ze denken dat ze het al moeten kunnen of omdat ze de leerkracht niet willen storen. Ze lossen het liever zelf

op, waardoor hun worsteling vaak onzichtbaar blijft. We horen nog regelmatig dat deze leerlingen, vaak vanuit goede bedoelingen, zelfstandig mogen werken aan uitdagender (Level)werk in een apart lokaal of op de gang. Maar dat blijkt lang niet altijd te werken.

Sommige leerlingen vliegen er moeiteloos doorheen, terwijl anderen juist vastlopen. Dromend, zoekend naar een potlood of niet wetend waar te beginnen. En als ze dan ook nog geen hulp vragen, valt dit jou als leerkracht nauwelijks op. Soms hoor je leerlingen dan zeggen: 'Ik vind het saai' of komt een ouder vertellen dat hun kind liever gewoon meedoet met de klas. Zoals mijn 'hangmatman', die liever veilig de beste bleef in het gewone werk dan zich kwetsbaar op te stellen bij moeilijkere opdrachten. Dit onderstreept hoe belangrijk het is om ook bij sterke leerlingen goed te blijven kijken, zowel bij hun taak, als bij het 'leren leren'.

TIP:

Sluit aan bij de
belevingswereld van je leerlingen

Vraag regelmatig: 'Wat zou jij graag willen leren?' Vooral jonge hoogbegaafde kinderen komen met verrassende, grote vragen. Moedig die nieuwsgierigheid aan, ook als je het antwoord niet weet. Samen op onderzoek gaan laat zien dat hun ideeën ertoe doen. Dat is misschien wel het mooiste compliment dat je kunt geven.

TIP:**GEEF RUIMTE VOOR
EIGEN OPLOSSINGEN**

Hoogbegaafde leerlingen waarderen het als ze zelf mogen nadenken en creatieve oplossingen mogen bedenken. Sluit daarbij aan door niet te snel te corrigeren, maar juist nieuwsgierig te zijn: 'Wat interessant, jij hebt het anders aangepakt. Hoe ben je daarop gekomen?' Zo geef je ruimte voor autonomie én erkenning. Soms blijkt hun aanpak zelfs leerzaam voor de hele klas. Dat maakt leren niet alleen waardevoller, maar ook minder saai.

TIP:**STIMULEER ZELFVERTROUWEN
DOOR TEGENVRAGEN**

Sommige leerlingen zoeken voortdurend bevestiging: 'Doe ik het goed zo?' Help hen zelfstandiger te worden door terug te vragen: 'Wat is er uitgelegd? Wat ben je nu aan het doen?' Zo ontdekken ze dat ze het vaak al weten. Doet een leerling dit vaak. Geef dan bijvoorbeeld drie 'hulpkaartjes' per ochtend: je mag drie keer iets vragen. Gebruikt een kind er maar één? Dan is dat meteen een mooi moment voor een compliment: 'Zie je wel, je kunt het prima zelf!'

NOOITGEDACHT**Een magisch boek
over mindset!**

Maak kennis met het vlindertje met een enorme groeimindset! In dit hartverwarmende prentenboek zet ze haar nieuwsgierigheid, doorzettingsvermogen en passie in om een oude tovenaars te helpen. Via de kleurrijke 'regenboogvragen' ga je tijdens of na het lezen in gesprek met je kind of klas over onderwerpen als doorzetten, samenwerken, verdrietig zijn, nieuwsgierigheid en zelfvertrouwen. **Een inspirerend boek voor alle kinderen van 4 tot 10 jaar. Thuis én in de klas.**

Verkrijgbaar bij onze eigen uitgeverij Eduforce. Je kunt hier ook bijbehorende werk- en portfoliobladen downloaden.

MANON HOF-STEENNIS**ADVISEUR**

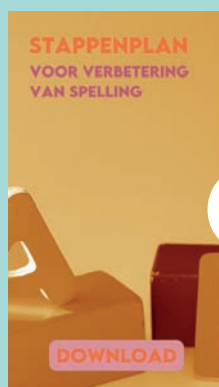
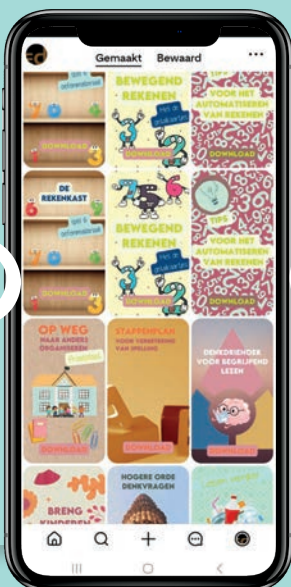
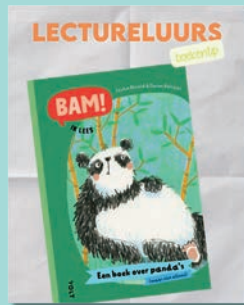
BENIEUW NAAR DE VERHALEN ACHTER

deze afbeeldingen?

CHECK ONZE SOCIALS

Meer dan een **MOOIE LETTER**

Goed schrijfonderwijs is belangrijk om te komen tot leren en ontwikkelen. Schrijven met de hand helpt kinderen om te leren, te onthouden en het belangrijkste: om goed mee te kunnen doen op school. Het is niet voor niets dat het handschriftonderwijs in de nieuwe kerndoelen een duidelijke plek heeft gekregen. In twee kerndoelen expliciet en in meerdere andere kerndoelen komt dit terug. Een vlot en leesbaar handschrift ondersteunt namelijk alle vakken. Goed kunnen schrijven geeft kinderen daarnaast zelfvertrouwen en een leesbaar handschrift maakt hun leerproces voor leerkrachten beter inzichtelijk.

SCHRIJVEN ONDERSTEUNT DENKEN

Renate Olivier is kinderergotherapeut bij PVO Cedin: 'Schrijven verdient elke dag de aandacht. Onderzoek laat zien dat schrijven met de hand de hersenen op een andere manier activeert dan typen. Kinderen die schijvend de lesstof verwerken onthouden de stof beter.'

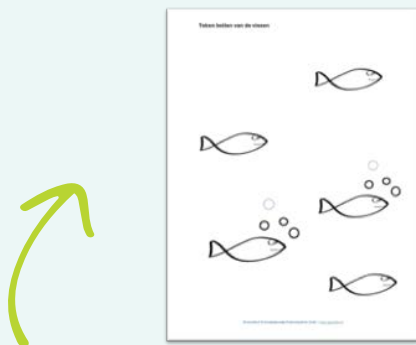
"Het handschrift is niet alleen een communicatiemiddel, maar ook een leerstrategie."

PARAMEDISCH & VERPLEEGKUNDIG ONDERWIJSADVIES (PVO) VAN CEDIN

Scholen van zeven samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs PO en VO in Groningen en een groot deel van Drenthe kunnen gebruik maken van de expertise van Paramedisch & Verpleegkundig Onderwijsadvies (PVO) van Cedin. Dit team bestaat uit (kinder)ergotherapeuten, kinderfysiotherapeuten, verpleegkundigen en een logopedist. Zij kunnen meedenken en ondersteuning bieden aan leerkrachten bij vragen over het aanbieden van het onderwijs aan leerlingen die zich motorisch anders ontwikkelen of te maken hebben met een (chronische) aandoening. Zo ook bij vragen op het gebied van het voorbereidend schrijven, het aanleren van de schrijfletters en/of het leesbaar kunnen schrijven.

EEN VLIEGENDE START MET VOORBEREIDEND SCHRIJVEN

‘Soms merken leerkrachten pas in groep 3 dat leerlingen moeite hebben met de schrijfvoorwaarden die nodig zijn om goed te leren schrijven. Dit is frustrerend omdat dit het aanleren van de letters onnodig moeilijk maakt. Met onze ‘Groepsinterventie Voorbereidend Schrijven’ pak je deze problemen eerder aan. Het gaat dan om de oudste kleuters die nog niet startklaar zijn voor het leren schrijven. Dat doen we met fijn motorische opdrachten en pen- en papiertaken. Dit zodat ze goed voorbereid zijn op het leren schrijven in groep 3.’

LEREN SCHRIJVEN MET PLEZIER ÉN RESULTAAT

‘In groep 3 en 4 merken leerkrachten vaak al snel dat er kinderen zijn die moeite hebben met het aanleren van lettervormen of die de letters niet goed leesbaar schrijven. Deze kinderen raken snel achter omdat de schrijfmethode te snel gaat en niet voldoende herhaling biedt. Met onze groepsinterventie ‘De Schrijfhelden’ pakken we schrijfproblemen samen met de leerkracht aan. Deze interventie doet meer dan alleen kinderen helpen. Wij betrekken leerkrachten actief, waardoor hun kennis en vaardigheden rondom handschriftontwikkeling groeit. Zo wordt niet alleen het kind sterker in schrijven, maar ook de leerkracht in het begeleiden ervan. Tijdens deze interventie wordt onder andere de Schrijfheld kopieermap ingezet.’

SCHRIJFHELD KOPIEERMAP

De kopieermap Schrijfheld is ontwikkeld door kinderfysio- en (kinder)ergotherapeuten van PVO Cedin en is verkrijgbaar bij onze eigen uitgeverij Eduforce.

“Een fijne map met oefenbladen voor het schrijven voor leerlingen die extra tussenstapjes nodig hebben om de schrijfletters aan te leren.”

SCHRIJFHELDEN

Met de oefenbladen van Schrijfheld beschik je over passend en makkelijk inzetbaar oefenmateriaal om naast de reguliere schrijfmethode in te zetten. Speciaal ontwikkeld voor leerlingen waarbij het aanleren van lettervormen en lettertrajecten niet goed lukt. Deze leerlingen hebben baat bij kleine stapjes, vereenvoudigde oefeningen, meer visuele en auditieve geheugensteuntjes en vooral extra oefening. Met deze map oefen je op een andere manier met het leren schrijven van letters.

Zo zijn bijvoorbeeld in de Schrijfheld de letters ingedeeld in lettergroepen. Dit helpt kinderen bewust te maken van de overeenkomstige kenmerken van de letters. Elke lettergroep heeft een herkenbare afbeelding. Dit geeft aanwijzingen voor de vorm of richting van de letters en geeft een extra geheugensteuntje.

Schrijfheld is beschikbaar voor verbonden schrijfletters en voor blokletters.

‘De stille kracht van echte verbinding’

Leiderschap wordt vaak gezien als het geven van richting, het nemen van beslissingen en het behalen van doelen. Maar juist de stille kracht van echte verbinding maakt het verschil. Verbinding ontstaat niet door instructies, maar door oprechte aandacht en interesse. Wie werkelijk luistert en observeert, ontdekt dat complimenten en goed gekozen vragen krachtige middelen zijn om groei, ontwikkeling en waardering te stimuleren.

Hoe doe je dat bij jou op school? Hoe geef je als schoolleider complimenten die écht binnenkomen en voer je gesprekken die ertoe doen zodat je werkt aan een cultuur waarin mensen zich veilig voelen om te leren, te groeien en elkaar aan te spreken?

In dit artikel deelt adviseur Nico Woudwijk inzichten en ervaringen uit zijn werk met scholen, leerkrachten en teams. Hij laat zien dat verbindend leiderschap begint bij kleine, bewuste keuzes.

OEFFEN IN HET ONTVANGEN VAN COMPLIMENTEN

‘Complimenten geven vanuit verbinding betekent bewust stilstaan bij wat iemand bijdraagt, juist in kleine momenten. Bijvoorbeeld wanneer ouders iets doen voor de school of wanneer je ziet dat het een leerkracht lukt om de leerlingen enthousiast aan het werk te krijgen. Het gaat om oprechte erkenning, niet om beleefdheid. Toch worden complimenten vaak weggewuifd, omdat mensen vinden dat hun inzet een vanzelfsprekend is of ‘gewoon bij het werk hoort’. Oefen daarom in het ontvangen van complimenten. Geef als leider het goede voorbeeld door een compliment niet weg te wuiven, maar het even te laten landen. Daarmee geef je impliciet toestemming aan anderen om dat ook te doen.’

STA BEWUST STIL BIJ DE IMPACT VAN JE WOORDEN

‘Vanuit mijn rol als adviseur zie ik dat veel leerkrachten ervaringen met zich meedragen waarin ze vooral zijn afgerekend op wat niet goed ging. Door een cultuur te creëren waarin het normaal is om te benoemen wat wél goed gaat, ontstaat er veiligheid en openheid. Dat maakt het ook makkelijker om feedback te geven op ontwikkelpunten. Let er maar eens op hoe het gaat bij klassenbezoeken. Er heerst vaak spanning, terwijl het doel juist is om leerkrachten te laten groeien en excelleren. Wanneer je in het nagesprek complimenten geeft op concreet, zichtbaar gedrag, ontstaat er ruimte. Ruimte om zich weer open te stellen, om te groeien en om te ervaren dat hun handelen daadwerkelijk impact heeft. Juist die kleine, positieve observaties kunnen het verschil maken. Complimenten helpen niet alleen om vertrouwen te herstellen, maar bouwen ook aan een cultuur waarin we feedback beter ontvangen. Door eerst te benoemen wat goed gaat, ontstaat er ruimte om ook ontwikkelpunten te bespreken. Zie het als een emotionele bankrekening: eerst storten, dan pas opnemen.’

VOER GESPREKKEN DIE ERTOE DOEN

‘Een belangrijk aspect van verbindend leiderschap is het voeren van gesprekken die ertoe doen. Over onderwijs, over wat goed gaat en over wat beter kan. Op scholen waar ontwikkeling stagneert, zie je vaak dat er weinig beweging is, ondanks trainingen of interventies. Maar zodra er echte, inhoudelijke gesprekken ontstaan komt er iets in beweging. Leerkrachten gaan met elkaar in gesprek over wat nodig is. Tijdens zulke momenten is het krachtig om als leider niet alleen te observeren, maar ook gericht complimenten te geven op zichtbaar gedrag. Kleine, gerichte opmerkingen kunnen dan het verschil maken. Leerkrachten zien dat hun

handelen ertoe doet, dat het impact heeft op leerlingen. Dat besef opent de deur naar groei. Vanuit die positieve basis ontstaat ruimte voor feedback en coaching, juist omdat er vertrouwen is.'

WERK AAN GELIJKWAARDIGHEID

'Goed voorbeeld doet goed volgen. Als je als leider laat zien dat je kijkt naar wat goed gaat, en dat ook benoemt, ontstaat er een cultuur waarin mensen zich veiliger voelen om elkaar aan te spreken, zowel positief als kritisch. Door jezelf kwetsbaar op te stellen, bijvoorbeeld door te delen dat jij ook niet altijd de perfecte leraar was, ontstaat gelijkwaardigheid. En juist vanuit die gelijkwaardigheid kunnen mensen elkaar beter feedback geven. Natuurlijk heb je als leider een andere rol en zie je dingen vanuit een ander perspectief, maar uiteindelijk ben je allebei mens en hebben jullie hetzelfde doel: het beste voor de kinderen.'

NICO WOUTDIJK

ADVISEUR

Nico Woudwijk is adviseur en begeleidt trajecten op pedagogisch en didactisch vlak, coacht onderwijsprofessionals en helpt scholen bij verandertrajecten rondom het Anders Organiseren van hun onderwijs. Daarnaast begeleidt hij visie- en cultuurtrajecten, waarbij hij samen met het team op zoek gaat naar wat hen écht kenmerkt en drijft. Hij is een aantal jaren leerkracht én ook schooldirecteur geweest.

Frysk foar no en letter

SAMENWERKEN AAN DE TOEKOMST VAN HET FRIES

De Friese taal is diep verweven met de identiteit van de Friezen. Het is een taal om trots op te zijn, een taal die verbindt en een taal waarin we blijven investeren. Met Taalplan Frysk 2030 wil de provincie Fryslân elk kind in de provincie de kans geven om meer te leren over zijn of haar Friese wortels en taal. Want wie zijn taal en cultuur kent, kent ook een deel van zichzelf.

Cedin is een belangrijke en enthousiaste speler in deze missie maar doet dat zeker niet alleen. Bernadet de Jager, projectleider Taalplan Frysk 2030: 'Taalplan Frysk 2030 is een krachtig samenwerkingsverband van taal- en onderwijsinstellingen Afûk, Fers, Keunstwurk, NHL Stenden, Omrop Fryslân, Onderwijsbureau Semko, Rijksuniversiteit Groningen, SFBO en Cedin. Samen met deze partners én met scholen, docenten en schoolbesturen en onderwijsinspectie werken we aan een toekomst waarin het Fries een vanzelfsprekende plek heeft in het onderwijs.'

HOE ZIET DEZE SAMENWERKING ERUIT?

Bernadet: 'Binnen Taalplan Frysk 2030 werken genoemde organisaties intensief samen om het Fries duurzaam te verankeren in het onderwijs. Elke organisatie brengt haar eigen expertise in. We zorgen voor lesmateriaal, begeleiding van professionals en onderzoek om bij te dragen aan voldoende niveau Fries op alle scholen en kinderopvanglocaties in Fryslân. Ook organiseren we mooie evenementen die bijdragen aan het blijven gebruiken van de Friese taal. Omrop Fryslân vergroot de zichtbaarheid van het Fries via de media.'

VOORBEELDEN DIE HET VERSCHIL MAKEN

'Deze unieke samenwerking met zoveel partijen maakt het mogelijk dat kinderen van alle leeftijden in aanraking komen met de Friese taal, van kinderopvang tot hoger onderwijs. Samen maken wij het Fries zichtbaar, voelbaar en beleefbaar in onze provincie. Voor nu én voor later!'

BERNADET DE JAGER

Projectleider Taalplan Frysk 2030

WAT LEVERT ONZE

SAMENWERKING VOOR MOOIS OP?

Een greep uit ons aanbod:

TSJIL

Tsjil is een volledig Friestalig tijdschrift voor het basisonderwijs. Het verschijnt vijf keer per jaar voor de bovenbouw en twee per jaar voor de middenbouw, en bevat o.a. verhalen, gedichten, nieuws, puzzels en strips. Met Tsjil werken leerlingen spelenderwijs aan leesbegrip. Tsjil sluit aan bij Spoor 8 en de interactieve serie Tsjil Tsjekt van Omrop Fryslân en wordt op ruim 300 scholen gelezen!

LINKK

LinKk is het enige echte Friese tijdschrift voor jongeren en bestaat al 25 jaar. LinKk wordt gebruikt bij het vak Friese taal en cultuur in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Heel wat brugklassers in Fryslân hebben het tijdschrift in de loop der jaren gelezen!

Met LinKk heeft een docent Fries altijd actueel materiaal dat bij de doelgroep past. Bovendien verschijnt er bij elk tijdschrift een opdrachtenkatern waarmee leerlingen in de klas aan de slag kunnen, op papier of digitaal in Searje 36, de lesmethode voor het vak Friese taal en cultuur. LinKk wordt gratis aangeboden aan middelbare scholen. Op dit moment hebben 53 VO-locaties een abonnement.

Sjong en Sjong junior zijn muzikale projecten die leerlingen op een creatieve manier met het Fries verbinden. In het voortgezet onderwijs schrijven jongeren een Friese tekst op een popnummer en volgen workshops, met als hoogtepunt een finale. In het basisonderwijs maken groepen 6, 7 en 8 kans op een finaleplek door een online muzikales te volgen en samen een eigen lied te schrijven, begeleid door professionals. Cedin verzorgt met een aantal Taalplanpartners het lesmateriaal, begeleiding en de organisatie. Zo wordt het Fries op een eigentijdse en inspirerende manier beleefbaar gemaakt.

KlasseFrysk

Leerkrachten die hun lessen Fries naar een hoger niveau willen tillen of scholen die werken aan hun ambities voor 2030 kunnen zich gratis aanmelden voor Klasse Frysk. De Friese variant van Classroom English! In acht inspirerende lessen leer je alles wat je nodig hebt om je lessen krachtig en aantrekkelijk te maken. De nascholing is praktisch, motiverend en waardevol voor je persoonlijke ontwikkeling. In een betekenisvolle setting oefen je bovendien met het spreken en/of schrijven van het Fries. Leerkrachten kunnen KlasseFrysk met een team op school volgen maar kunnen ook individueel meedoen aan de open inschrijving op NHL Stenden.

WOW FRYSK

Werk jij in de kinderopvang of het basisonderwijs in Friesland? Dan wil je deze middag écht niet missen! Met WOW Frysk duiken we eens per twee jaar in de kracht van rijk meertalig onderwijs. Een middag vol workshops en lesmateriaal. Voor het voortgezet onderwijs is er de jaarlijkse conferentie 'Fierder mei Frysk'. Na deelname aan WoW Frysk ga je gegarandeerd naar huis met nieuwe inzichten en inspiratie voor jouw eigen klas.

BEKIJK HET VOLLEDIGE AANBOD OP

BEKIJK HIER DE AFTERMOVIE
VAN WOW FRYSK 2025

**Welk compliment geef
jij vandaag en aan wie?**

IK GEEF EEN COMPLIMENT AAN

OMDAT

**WIL JE MEER WETEN?
NEEM DAN CONTACT MET ONS OP.**

Cedin - Lavendelheide 21, 9202 PD Drachten
088 0200 300 - info@cedin.nl

WWW.CEDIN.NL